

LÄNSSTYRELSEN
HALLANDS LÄN

Natura 2000 Halland

Bevarandeplan för Laholmsbukstens sanddyns- reservat

SE0510006
Fastställd
2005-12-28

Bakgrund

Länderna inom EU arbetar gemensamt för att bevara sitt växt- och djurliv för framtida generationer. En viktig del i arbetet är det ekologiska nätverket Natura 2000 där Europas mest betydelsefulla naturområden ingår. I Natura 2000 finns korkekslundar i Spanien, blommande alpängar i Österrike, vidsträckta ekskogar i England. Här ingår Europas mest värdefulla fågelmarker likväl som våtmarker med utrotningshotade grodor. Varje medlemsland ansvarar för att naturen inom landets områden får rätt skydd och skötsel så att naturvärdena bevaras på lång sikt. Grundprincipen är då att ängar även i framtiden ska skötas som ängar, skogar ska få utvecklas till naturskogar och laxen ska kunna vandra upp i vattendragen.

Hittills har Eu-kommissionen godkänt 126 områden att ingå i Natura 2000 i Halland. De flesta områdena är naturreservat. Tillsammans täcker de ca 58 000 hektar varav en stor del är vattenområde.

Lagstiftning

De EUregler som styr arbetet med Natura 2000 har införlivats i svensk lagstiftning. I miljöbalkens 7 kap. framgår bland annat att alla nya verksamheter och åtgärder som kan påverka ett Natura 2000-område måste utformas med tanke på de naturvärden som gjort att området ingår i nätverket. Den som planerar att utföra åtgärder eller starta en verksamhet, som på ett betydande sätt kan påverka miljön i ett Natura 2000-område, måste därför söka tillstånd hos länsstyrelsen. Om verksamheten eller åtgärderna kan genomföras utan skadliga effekter på området, lämnar länsstyrelsen tillstånd. Även verksamheter eller åtgärder utanför ett Natura 2000-område kan omfattas av tillståndsplikt. Så kan t. ex. byggnation av väg eller hus, avverkningar i eller i omedelbar närhet av ett område och alla åtgärder som kan förändra hydrologin i Natura 2000-området vara tillståndspliktiga. Verksamhet som startade före 2001 och som fortsätter utan ändring berörs inte av lagstiftningen.

Om bevarandeplanen

För varje Natura 2000-område finns en bevarandeplan. I bevarandeplanen beskrivs området och dess utpekade naturtyper och arter. Bevarandesyfte och bevarandemål har formulerats med utgångspunkt i de lokala förutsättningarna, för att utpekade arter och naturtyper skall kunna finnas kvar på lång sikt.

Bevarandeplanen ska fungera som en hjälp för fortsatt bevarande av naturvärdena i Natura 2000-området och som ett underlag vid eventuella tillståndsprövningar enligt miljöbalken.

Bevarandeplanen ska vara ett levande dokument och den kommer att ändras och kompletteras med resultat bland annat från de inventeringar som genomförs i området och när ny kunskap erhålls om naturvårdsinriktad skötsel och om arters ekologi.

Innehållet i bevarandeplanen

Beskrivning av området

Bevarandesyfte

Bevarandestatus idag

Vad kan skada områdets värden? - exempel

Bevarandeåtgärder

Befintligt skydd

Beskrivning av naturtyper och arter:

Referenser

Rödlistade arter

Kartor

Omslagsfoto:

Bevarandeplan för Laholmsbuktens sanddynsreservat

Områdeskod: SE0510006

Naturtyper: Embryonala vandrande sanddyner (2110)
Vandrande sanddyner med sandrör (vita dyner) (2120)
Permanent sanddyner med örtvegetation (grå sanddyner)* (2130)
Urkalkade permanenta sanddyner med kråkbär* (2140)
Trädklädda sanddyner (2180)
Dynvåtmarker (2190)
Torra sanddyner och sandfält med ljung- och kråkbärshedar (2320)
Gräsmarksdyner med borsttåtel och rödven (2330)
Nordatlantiska fukthedar med klockljung (4010)
Öppna svagt välvda mossar, fattiga och intermediära kärr och gungflyn (7140)
Skogsbevuxen myr* (91D0)
Alluviala lövskogar som tidvis är översvämmade* (91E0)

Arter: Fältpiplärka (A255)
Nattskärria (A224)
Spillkråka (A236)
Trädlärka (A246)
Brynia (1979)

Areal: 683 hektar

Kommun: Laholm och Halmstad

Områdestyp: Området antogs av regeringen både enligt fågeldirektivet och habitatdirektivet i december 1995 och i december 1996

Fastställt: 2005-12-28

Ansvarig: Karin Hernborg

Upprättad av: Martin Broberg

Natura 2000-området "Laholmsbuktens sanddynsreservat" delar samma yttre gränser som det äldre naturreservaten Tönnersa-Snapparp, i Halmstads kommun, och Snapparp-Höka flygsandfält i Laholms kommun. Sanddynsreservatet, som är regionens i särklass största flygsandfält och har ett kustlandskap med kustparallella sanddyner, sandstrand, flygsandfält och vandrande åmynningar. Innanför sandstranden påträffas dyner vars västra delar är bevuxna med dyngräs medan de östra delarna bär en lågvuxen krattskog av bergtall. Innanför dynerna vidtar lövskogsbevuxna kärr och fukthedar. I öster vidtar en vidsträckt bitvis mycket torr sandslätt bevuxen med bergtall. Högvuxna tallbestånd finns främst i norr och söder. Dynerna genomskärs på två ställen av de två större vattendragen Lagan och Genevadsån. I norra delen av Hökafältet finns en öppen betad fukthed som mot Lagan övergår i kärr- och vassvegetation. Längsmed Genevadsån finns ett alkärr där vinden pressat alarna till vridna, fantasieggande former.

Vegetationen är mestadels artfattig och hedseriens växsamhällen har stor utbredning. En frodig och artrik vegetation finns dock utmed Lagan och Genevadsån samt i delar av kärren innanför de kustnära dynerna. Flera sårbara arter finns i området, t ex praktnejlika, ryl och höstlåsbräken.

Fågellivet är rikt i området. Fältpiplärkan är en karaktärsfågel för de kustnära sanddynerna. I bergtallskogarna har under senare år den kontinentala rasen av gråsiska blivit en vanlig häckfågel. I de frodiga lövskogarna utmed åarna finns rikligt med sångfåglar m m. Området är även av entomologiskt intresse.

Namnet Höka syftar troligen på den krök som Lagan gör före utloppet. Historiker har menat att Höks härads ursprungliga tingsplats och en betydande bosättning legat här. Platsen har gynnats både av Lagans betydelse som transportled och av det rikliga laxfisket. Avskogning, bete och tångtäkt öppnade tidigt upp kustområdet för vindarna. Höks härad fick 1574 en skrivelse från kung Fredrik om åtgärder för att stoppa sandflykten. Kampen mot den yrande sanden fortsatte samtidigt som markerna utnyttjades. I mars 1853 blev kraven på åtgärder övermäktiga och berörda byamän överlät Hökafältet som en gåva till staten. Mellan 1878 och 1905 planterades över 4 miljoner trädplantor i området. Skogsplanteringarna förändrade på kort tid drastiskt landskapsbilden liksom förutsättningarna för sandmarkernas flora och fauna.

Bevarandesyfte

Syftet är att bidra till att bevarandestatusen hos naturtyperna i området (se ovan) är gynnsam inom kontinental region samt att bidra till att uppnå gynnsam bevarandestatus för områdets arter (se ovan).

Bevarandestatus idag

Ej utredd

Vad kan skada områdets naturvärden? - exempel

Hot mot områdets naturvärden regleras delvis i reservatsföreskrifterna men det allvarligaste hotet, som är igenväxning orsakad av låg störning/utebliven hävd, är omöjligt att undanröja med de föreskrifter som finns idag.

2110 Embryonala vandrande sanddyner:

- Störning av den naturliga abrasionen och successionen.
- Oljeutsläpp eller annan förorening.
- Kvävenedfall samt övergödning i havet kan påverka artsammansättningen och leda till igenväxning med t.ex. vresros.
- Igenplantering med t.ex. bergtall.
- Husbehovstäckter och större täckter av sand.
- Bebyggelse, vägar, anläggningar och annan exploatering.
- Motorfordonstrafik, ridning.

2120 Vandrande sanddyner med sandrör (vita dyner), 2130 Permanenta sanddyner med örtvegetation (grå sanddyner), 2330 Gräsmarkssanddyner med borsttätel och rödven, 2320 Torra sanddyner och sandfält med ljung- och kråkbärshedar samt 2140 Urkalkade permanenta

sanddyner med kråkbär:

- Alltför kraftig störning från turism och friluftsliv som medför omfattande markslitage. När vinden får tag i underliggande sand uppkommer vinderosion och sanddrift. Vattenerosion i större omfattning.
- Husbehovstäcker och större täkter av sand.
- Betetryck som är så hårt att det leder till omfattande sandflykt.
- Igenväxning.
- Skogsplantering.
- Kvävenedfall kan påverka artsammansättningen.
- Bilvägar, skjutbanor och terrängbanor (kan i vissa fall ha en positiv effekt).
- Bebyggelse, anläggningar och annan exploatering.

2180 Trädklädda sanddyner:

- Alltför kraftig störning från turism och friluftsliv som medför omfattande markslitage. När vinden får tag i underliggande sand uppkommer vinderosion och sanddrift.
- Vattenerosion kan eventuellt uppkomma i upptrampade stigar och hjulspår.
- Husbehovstäcker och större täkter av sand.
- Igenväxning i fält- och buskskikt.
- Kvävenedfall kan påverka artsammansättningen.
- Avverkning och stora stormfällan.
- Bilvägar, skjutbanor och terrängbanor.
- Bebyggelse, anläggningar och annan exploatering.

2190 Dynvåtmarker:

- Utdikning – torrläggning.
- Täkter.
- Igenväxning.
- Skogsplantering.
- Kalkning.
- Kvävenedfall kan påverka artsammansättningen.
- Anläggande av skogsbilvägar och stigar.
- Bebyggelse, vägar, anläggningar och annan exploatering.

4010 Nordatlantiska fukthedar med klockkljung:

- Utebliven eller olämplig skötsel (på grund av ändrad markanvändning, nedläggning av jordbruk m.m.).
- Minskat eller upphört bete leder på sikt till igenväxning av buskar och träd och utarmning av den hävdgynnade floran och faunan.
- Tillskottsutfodring av ger indirekt näringstillförsel till marken och missgynnar den konkurrenssvaga floran.
- Användning av avmaskningsmedel som innehåller avermectin är negativ för den dynglevande insektsfaunan.
- Markexploatering och annan markanvändningsförändring i objektet eller i angränsande områden, exempelvis skogsplantering, dikning och täktverksamhet.
- Gödslings- och försurningseffekter från nedfall av luftburna föroreningar.

7140 Öppna svagt välvda mossar, fattiga och intermediära kärr och gungflyn:

- Tillkommande och existerande ingrepp i form av dikning och andra markavvattnande åtgärder liksom dämning kan påverka habitatets hydrologi och hydrokemi på ett negativt sätt, vilket i sin tur kan ge konsekvenser på vegetation och torvbildning samt torvnedbrytning.
- Även markavvattningsföretag och dämning i närliggande våtmarks- eller fastmarksmiljöer kan ge en negativ påverkan på habitatet.
- Torvbrytning är ett stort hot mot habitatet idag då det finns en risk för att efterfrågan på torv som energikälla och jordförbättringsmedel blir större.

- Genom att anlägga skogsbilvägar över eller i närheten av habitatet kan hydrologin och/eller hydrokemin i området förstöras.
- Skogsbruk och andra företag som innebär att fastmarksholmar och närliggande fastmark avverkas kan innebära är näringsämnen läcker ut på myren och att de hydrologiska förhållandena ändras.
- Spridning av till exempel kalk, aska och gödningsämnen i habitatet ger drastiska förändringar på vegetationens artsammansättning. Motsvarande spridning av kemiska substanser i habitatets närhet kan också skada habitatet genom luftburen deposition eller genom transport med tillrinnande vatten.
- Ökad våtdeposition av kväve gör att habitatets vegetationssammansättning förändras med resultat att antalet vitmossor minskar, och andelen gräs, buskar och träd ökar.
- Samhällsbyggande med nya kommunikationsleder, anläggningar etc kan förstöra eller skada habitatet. Antingen som en direkt effekt eller genom anläggningsarbetet.
- Igenväxning av habitatet p.g.a. markavvattning och kvävedeposition kan innebära att proportionerna mellan olika arter i botten och fältskikt allvarligt förändras och på sikt kan habitatet övergå till trädklädd myr 91D0.

91D0 Skogbevuxen myr:

Nedan presenteras ett antal verksamheter som utgör ett hot mot gynnsam bevarandestatus för naturtypen . För samtliga verksamheter gäller att hotet kan gälla då verksamheten utövas i eller i angränsning till det enskilda objektet.

- Alla former av produktiosskogsbruk i eller i anslutning till ett objekt. Större uttag av träd kan skapa markförstöring och förändra hydrologin, samt leda till uttorkning och konkurrensutsättning för arter knutna till naturtypen. Skogsbruk kan inte bedrivas utan att naturtypens karaktäristiska arter hotas. Exempel på skogsbruksåtgärder:
  - Avverkningar
  - Markberedning, dikning, dikesrensning, vägbyggen och annat som kan förändra hydrologin och hydrokemin negativt vilket leder till konsekvenser för vegetation samt torvbildning och torvnedbrytning .
  - Plantering.
- I de fall naturtypen utgörs av glest bevuxen myr utgör även ovan nämnda skogsbruksåtgärder i anslutning till objektet ett hot mot naturtypens gynnsamma bevarandestatus.
- Torvutvinning i objektet eller i intilliggande öppna myrar.
- Ingrepp i kringliggande vattenytans hydrologi, eller förändrad vattenregim i ett vattendrag.
- Ökad våtdeposition av kväve, vilket kan förändra näringsstatusen och artsammansättningen i fältskiktet med minskat antal vitmossor och ökad andel gräs, buskar och träd.
- Kalkning, gödsling och/eller spridning av aska i objektet ger förändringar på vegetationens artsammansättning.
- Kalkning, gödsling och/eller spridning av aska i angränsning till objektet kan skada genom luftburen deposition eller genom att vatten som försörjer objektet fått ändrad hydrokemi uppströms.
- Exploatering i form av kommunikationsleder, anläggningar etc. kan skada objektet, antingen som en direkt effekt eller genom anläggningsarbetet.

Brynia:

På kort sikt - Då arten har dålig tolerans mot ljusexposition och är beroende av permanent fuktig mark innebär föryngringsavverkning och skyddsdikning på eller i omedelbar närhet av lokalerna allvarliga hot.

På lång sikt - Det begränsade antalet lokaler, dålig spridningsförmåga och totalt sett en liten population är faktorer som hotar artens långsiktiga överlevnad i landet.

Försurning kan innebära ett hot på lång sikt. Arten tål inte kalkning.

Fältpiplärka:

Postadress	Besöksadress	Telefon	Telefax	Version nr
301 86 HALMSTAD	Slottsgatan 2	035 - 13 20 00	035 - 10 75 48	

Det kusthäckande beståndet missgynnas av igenväxning och igenplantering av områden med stranddyner och sandiga hedmarker.

Lokalt kan kraftiga störningar under häckningstiden i samband med bad och friluftsliv vara ett allvarligt problem.

Stora områden med lämplig häckningsmiljö har planterades igen med skog under det senaste seklet. Betydelsen av att bevara de kvarvarande områdena ökar.

Nattskärra:

Det stora hotet mot nattskärren är en minskad tillgång på lämpliga häckningsmiljöer. Flera olika faktorer har lett till en kontinuerlig minskning av mängden lämpliga biotoper fr.o.m. 1950-talet. Den storskaliga nedläggningen av jordbruken i södra Sveriges skogs- och mellanbygder har lett till ett betydligt mer slutet landskap. Allt tätare skog, i kombination med en storskalig övergång från tall till gran i södra Sverige har minskat mängden lämpliga häckningsplatser i skogsmiljö.

Arten födosöker ofta , och vilar ofta på, vägar och kan därför lätt kollidera med bilar.

Upphörande jordbruk i skogslandskapet, framför allt minskade arealer naturliga ängs- och betesmarker, leder till en utarmad flora och därmed till en utarmad fjärilsfauna.

Spillkråka:

Det största hotet mot spillkråkan är skogsbruket och näringens allt större krav på skogsråvara. Minskad lövandel, ökad granandel och mera homogena bestånd i södra och mellersta Sverige missgynnar arten.

Minskad medelålder i bestånden i intensivt brukade trakter gör att tillgången på lämpliga boträd minskar.

Eftersom spillkråkan i stor utsträckning livnär sig på hästmyror missgynnas den med största säkerhet av stubbrytning och GROT-uttag.

Trädlärka:

Det stora hotet mot trädlärkan är minskad tillgång på lämpliga häckningsplatser. Flera olika faktorer har lett till en kontinuerlig minskning av mängden lämpliga biotoper under perioden efter 1950-talet. Den storskaliga nedläggningen av jordbruket i södra Sveriges skogs- och mellanbygder har lett till ett betydligt slutnare landskap. Allt tätare skog, i kombination med en storskalig övergång från tall till gran i södra Sverige har minskat mängden lämpliga häckningsplatser i skogsmiljö, samtidigt som skogsbetet, som förr var vanligt i skogs- och mellanbygdena, numera i stort sett är helt förvunnet.

Bevarandeåtgärder

En ny skötselplan upprättas senast 2008.

Ökad hävd eller annan störning av växttäckets övervägs i de delar som inte betas.

Fortsatt hävd i betesmarker. En viss variation i hävdens intensitet mellan åren kan vara positivt t ex för insekter som samlar nektar. Bränning och/eller annan form av störning av växttäckets samt markomrörning i delar där växttäckets stabiliserats

Röjning av oönskad igenväxningsvegetation krävs i stora delar av området där tall, lövsly och vresros sprider sig över de tidigare öppna ytorna. Dessa röjningar av igenväxningsvegetation i områdets öppna delar måste ske kontinuerligt

Trädklädda sanddyner

I tätbevuxna delar röjs luckor i skogen. På så sätt skapas ett större tillväxtutrymme för

kvarvarande träd och förutsättningar för föryngring. Äldre, döende och döda träd lämnas.

Befintligt skydd

Förutom vad som i övrigt gäller enligt miljöbalken och annan miljölagstiftning krävs tillstånd för att bedriva verksamheter eller vidta åtgärder som på ett betydande sätt kan påverka miljön i ett Natura 2000-område. Tillstånd krävs inte för verksamheter och åtgärder som direkt hänger samman med eller är nödvändiga för naturvårdsinriktad skötsel och förvaltning av det berörda området (7 kap. 28 a § miljöbalken (MB)).

Området innefattar flera naturreservat. Strandskydd om 300 meter på land och 100 meter på vattensidan av strandlinjen råder vid havet enligt MB 7 kap. 13§

I båda kommunerna råder förbud mot markavvattning (11 kap. 13-14 §§ miljöbalken och förordningen om vattenverksamhet (1998:1388)).

Laholmsbukten är förklarad som miljöskyddsområde enligt 7 kap 19§ i miljöbalken.

Beskrivning av naturtyper

Embryonala vandrande sanddyner

Naturvårdsverkets definition

Förstadium till sanddynbildningar bestående av krusningar, ”ripples”, eller upphöjda sandområden vid den övre delen av stranden eller av en kant vid basen på stora dyner.

Karaktärsarter: Strandkvickrot, saltarv, marviol.

Förutsättningar för gynnsam bevarandestatus

Naturlig abrasion och ackumulation.

Bevarandemål

(Bevarandemålen beskriver naturtypen vid gynnsam bevarandestatus. De är av typen kvalitetsmål och ska bl. a. vara lätta att följa upp. Nedan ges förslag till sådana mål. Målen kommer i många fall att behöva ändras när basinventering är genomförd. Då kommer också alla x och y i texten nedan att bytas ut mot faktiska värden.)

Areal

Naturtypens utbredning bibehålls inom området och täcker minst x (6,8) hektar.

Strukturer och funktioner

- Målformuleringen av naturtypens struktur och funktion är ännu ej fastställd. Kompletteras senare.

Typiska arter

Beskrivande arter som typiskar för naturtypen är ännu inte fastställda.

Vandrande sanddyner med sandrör (vita dyner)

Naturvårdsverkets definition

Vandrande kustnära sanddyner som formar kedjor av dynsystem längs vissa strandområden. Vegetationen består av sandbindande perenna stråväxter som sandrör. Naturtypen är successionsstadiet efter naturtypen embryonala vandrande sanddyner (2110) och förutsätter alltså aktiv dynbildning.

Karaktärsarter: Sandrör, strandråg, sandstarr, strandkvickrot och martorn

Förutsättningar för gynnsam bevarandestatus

Naturlig abrasion och ackumulation.

Förekomst av sandbindande dyngräs.

Måttligt slitage som upprätthåller ett visst inslag av blottad sand.

Populationerna av de typiska arterna i naturtypen bibehålls eller ökar.

Artsammansättningen är karaktäristisk för naturtypen utan negativ inverkan av främmande arter.

Bevarandemål

(Bevarandemålen beskriver naturtypen vid gynnsam bevarandestatus. De är av typen kvalitetsmål och ska bl. a. vara lätta att följa upp. Nedan ges förslag till sådana mål. Målen kommer i många fall att behöva ändras när basinventering är genomförd. Då kommer också alla x och y i texten nedan att bytas ut mot faktiska värden.)

Areal

Naturtypens utbredning bibehålls inom området och täcker minst x (34) hektar.

Strukturer och funktioner

- Vresros och andra igenväxningsarter* täcker högst x % av ytan.
- Öppen sand täcker 10 - 25% av markytan.
- Vresros och andra igenväxningsarter* täcker högst x % av ytan. Vresros och bergtall förekommer ej.
- Vresros och andra igenväxningsarter* täcker högst x % av ytan. Tall och lövträd förekommer i mindre än 5 % av provytorna.

Typiska arter

- Minst x av de typiska arterna (se nedan) ska finnas i minst y % av provytorna.

Martorn, Fältpiplärka.

Beskrivningen av mål med typiska arter kan behöva kompletteras senare.

Permanent sanddyner med örtvegetation (grå sanddyner)*

Naturvårdsverkets definition

Permanent, kustnära sanddyner så gott som helt koloniserade av gräs, mossor och lavar. Karaktärsarter: Borsttåtel, rödsvingel, flockfibbla, luddlosta, sandstarr, gulmåra, rödnarv, vårtåtel, sandskruvmossa, hårbjörnmossa, bägarlavar.

* Bevarandet av naturtypen har hög prioritet inom EU.

Förutsättningar för gynnsam bevarandestatus

Hävd eller andra störningar genom kaninbete, tramp eller mekanisk påverkan som håller naturtypen öppen och upprätthåller ett inslag av blottad sand och är positivt för den interna dynamiken och successionen och gynnar en lång rad arter.

Populationerna av de typiska arterna i naturtypen bibehålls eller ökar.

Artsammansättningen är karaktäristisk för naturtypen utan negativ inverkan av främmande arter.

Bevarandemål

(Bevarandemålen beskriver naturtypen vid gynnsam bevarandestatus. De är av typen kvalitetsmål och ska bl. a. vara lätta att följa upp. Nedan ges förslag till sådana mål. Målen kommer i många fall att behöva ändras när basinventering är genomförd. Då kommer också alla x och y i texten nedan att bytas ut mot faktiska värden.)

Areal

Naturtypens utbredning bibehålls inom området och täcker minst x (13) hektar.

Strukturer och funktioner

- Öppen sand täcker 10 - 25 % av markytan.
- Vresros och bergtall förekommer ej.
- Tall och lövträd förekommer i mindre än x % av provytorna.

Typiska arter

- Minst x av de typiska arterna (se nedan) ska finnas i minst y % av provytorna.

Vårtåtel, trift, fältmalört, borsttåtel, flockfibbla, käringtand-arter, bergsyra, gul fetknopp och backtimjan.

Beskrivningen av mål med typiska arter kan behöva kompletteras senare.

Urkalkade permanenta sanddyner med kråkbär*

Naturvårdsverkets definition

Urkalkade, permanenta sanddyner i omedelbar anslutning till dynområden vid havsstränderna. Dynerna har en hedartad vegetation. Biotopen ingår i och är beroende av en successionsserie

med naturtyperna 2110, 2120 och 2130.

Karaktärsarter: Sandstarr, kråkbär, klockljung och ljung.

* Bevarandet av naturtypen har hög prioritet inom EU.

Förutsättningar för gynnsam bevarandestatus

Skyddat läge.

Hävd eller andra störningar som kaninbete, tramp eller mekanisk påverkan upprätthåller ett inslag av blottad sand och är positivt för den interna dynamiken och successionen.

Populationerna av de typiska arterna i naturtypen bibehålls eller ökar.

Artsammansättningen är karaktäristisk för naturtypen utan negativ inverkan av främmande arter.

Bevarandemål

(Bevarandemålen beskriver naturtypen vid gynnsam bevarandestatus. De är av typen kvalitetsmål och ska bl. a. vara lätta att följa upp. Nedan ges förslag till sådana mål. Målen kommer i många fall att behöva ändras när basinventering är genomförd. Då kommer också alla x och y i texten nedan att bytas ut mot faktiska värden.)

Areal

Naturtypens utbredning bibehålls inom området och täcker minst x (20) hektar.

Strukturer och funktioner

- Målformuleringen av naturtypens struktur och funktion är ännu ej fastställd. Kompletteras senare.

Typiska arter

Beskrivande arter som typiska för naturtypen är ännu inte fastställda.

Trädklädda sanddyner

Naturvårdsverkets definition

Trädklädda, kustnära sanddyner. Naturtypen omfattar både naturliga och seminaturliga skogar av i huvudsak tall. I södra Sverige uppträder en del buskformig ek. Jordmånen är i regel näringsfattig och marken bevuxen med ris, mossor och lavar.

Karaktärsarter: ljung, lingon, väggmossa, bägarlavar men med stora lokala variationer.

Förutsättningar för gynnsam bevarandestatus

Naturtypen utgörs av trädklädda, kustnära sanddyner. Trädbeståndet eller buskvegetationen (tall, ek, björk,) binder sanden så att sanddynen förblir stabil. Träd- och buskskiktet som är luckigt och olikåldrigt innehåller solbelyst död ved.

Jordmånen är näringsfattig och marken bevuxen med ris, mossor och lavar.

Markrörning genom tramp eller mekanisk påverkan upprätthåller ett inslag av blottad sand och är positivt för den interna dynamiken och successionen.

Populationerna av de typiska arterna i naturtypen bibehålls eller ökar.

Artsammansättningen är karaktäristisk för naturtypen utan negativ inverkan av främmande arter.

Bevarandemål

(Bevarandemålen beskriver naturtypen vid gynnsam bevarandestatus. De är av typen kvalitetsmål och ska bl. a. vara lätta att följa upp. Nedan ges förslag till sådana mål. Målen kommer i många fall att behöva ändras när basinventering är genomförd. Då kommer också alla x och y i texten nedan att bytas ut mot faktiska värden.)

Areal

Naturtypens utbredning bibehålls inom området och täcker minst 20 hektar.

Strukturer och funktioner

- Målformuleringen av naturtypens struktur och funktion är ännu ej fastställd. Kompletteras senare.

Typiska arter

- Minst x av de typiska arterna (se nedan) ska finnas i minst y % av provytorna.

Mjölon, Ryl

Beskrivningen av mål med typiska arter kan behöva kompletteras senare.

Dynvåtmarker

Naturvårdsverkets definition

Fuktiga eller vattenfyllda fördjupningar i sanddynsystem. En mängd skiftande vegetationstyper förekommer, t.ex. fuktängar, kärr eller blöta buskmarker.

Karaktärsarter: vattenpest, hästsvans, spikblad, vägtåg, odon, stagg, hundstarr, hirsstarr, vitmossor och krokmosser.

Förutsättningar för gynnsam bevarandestatus

Vattenstånd med naturlig variation.

Störning och markrörning genom tramp eller mekanisk påverkan upprätthåller ett inslag av blottad sand och är positivt för den interna dynamiken och successionen.

Populationerna av de typiska arterna i naturtypen bibehålls eller ökar.

Artsammansättningen är karaktäristisk för naturtypen utan negativ inverkan av främmande arter.

Bevarandemål

(Bevarandemålen beskriver naturtypen vid gynnsam bevarandestatus. De är av typen kvalitetsmål och ska bl. a. vara lätta att följa upp. Nedan ges förslag till sådana mål. Målen kommer i många fall att behöva ändras när basinventering är genomförd. Då kommer också alla x och y i texten nedan att bytas ut mot faktiska värden.)

Areal

Naturtypens utbredning bibehålls inom området och täcker minst 13 hektar.

Strukturer och funktioner

- Målformuleringen av naturtypens struktur och funktion är ännu ej fastställd. Kompletteras senare.

Typiska arter

- Minst x av de typiska arterna (se nedan) ska finnas i minst y % av provytorna.

Knutört, Storsileshår, Rundsileshår, Kärrknipprot, Hästsvans, Spikblad, Huvudtåg, Ormtunga, Dvärglin.

Beskrivningen av mål med typiska arter kan behöva kompletteras senare.

Torra sanddynor och sandfält med ljung- och kråkbärshedar

Naturvårdsverkets definition

Sanddynor och sandfält i inlandet med ljung- och kråkbärshedar uppbyggda av ursvallad, kvartsrik sand.

Karaktärsarter: ljung, kråkbär, sandstarr och kvastmossa.

Förutsättningar för gynnsam bevarandestatus

Naturtypen är beroende av hävd.

Markomrörning genom tramp eller mekanisk påverkan upprätthåller ett inslag av blottad sand och är positivt för den interna dynamiken och successionen.

Populationerna av de typiska arterna i naturtypen bibehålls eller ökar.

Artsammansättningen är karaktäristisk för naturtypen utan negativ inverkan av främmande arter.

Bevarandemål

(Bevarandemålen beskriver naturtypen vid gynnsam bevarandestatus. De är av typen kvalitetsmål och ska bl. a. vara lätta att följa upp. Nedan ges förslag till sådana mål. Målen kommer i många fall att behöva ändras när basinventering är genomförd. Då kommer också alla x och y i texten nedan att bytas ut mot faktiska värden.)

Areal

Naturtypens utbredning bibehålls inom området och täcker minst 6,8 hektar.

Strukturer och funktioner

- Öppen sand täcker $x \pm y$ % av markytan.
- Bergtall förekommer ej.
- Buskar och träd av igenväxningkaraktär täcker högst x % av ytan.

Typiska arter

- Minst x av de typiska kärlväxarterna (se totallista nedan) ska förekomma i minst x % av provytorna.

Mjölön, ljungögontröst, plattlummer.

Beskrivningen av mål med typiska arter kan behöva kompletteras senare.

Gräsmarksdyner med borsttåtel och rödven

Naturvårdsverkets definition

Naturtypen förekommer i inlandet på torr, silikatrik sand i fossila gräsmarksdyner be vuxna med borsttåtel och rödven och ofta med ett stort inslag av annueller. Den omfattar mer eller mindre instabila gräsmarker.

Karaktärsarter: borsttåtel, vårtåtel, sandstarr, vårspärgel, sandkrassing, rödven, lavar.

Förutsättningar för gynnsam bevarandestatus

Ständig markomrörning genom tramp eller mekanisk påverkan.

Visst bete hindrar igenväxning.

Måttligt markslitage som upprätthåller ett visst inslag av blottad sand.

Populationerna av de typiska arterna i naturtypen bibehålls eller ökar.

Artsammansättningen är karaktäristisk för naturtypen utan negativ inverkan av främmande arter.

Bevarandemål

(Bevarandemålen beskriver naturtypen vid gynnsam bevarandestatus. De är av typen kvalitetsmål och ska bl. a. vara lätta att följa upp. Nedan ges förslag till sådana mål. Målen kommer i många fall att behöva ändras när basinventering är genomförd. Då kommer också alla x och y i texten nedan att bytas ut mot faktiska värden.)

Areal

Naturtypens utbredning bibehålls inom området och täcker minst 6,8 hektar.

Strukturer och funktioner

- Öppen sand täcker 10 - 20 % av markytan.

- Bergtall förekommer ej.
- Buskar och träd av igenväxningkaraktär täcker högst x % av ytan.

Typiska arter

- Minst x av de typiska kärlväxtarterna (se nedan) ska förekomma i minst x % av provytorna.

Vårtåtel, vittåtel, borståtel, hedblomster, blåmunkar/monke, fältvädd, vårspergel, sandkrassing, backtimjan.

Beskrivningen av mål med typiska arter kan behöva kompletteras senare.

Nordatlantiska fukthedar med klockljung

Naturvårdsverkets definition

Naturtypen återfinns på fuktiga, i regel trädlösa hedar med vitmossor och klockljung, dels i kantzonen mot myrar eller sjöar och vattendrag, dels i betespräglade fuktiga, surare marker i det äldre odlingslandskapet. Torvdjupet överskrider ej 3 dm.

Karaktärsarter: klockljung, blååtel, granspira, borsttåg, hedsäv, ljung, klockgentiana, myrlilja och vitmossor.

Förutsättningar för gynnsam bevarandestatus

Fukthedar med hävdgynnade naturvärden är beroende av fortsatt skötsel. Många av arterna är konkurrenssvaga. Det innebär att deras möjlighet att gro och leva kvar minskar om buskar och ljung breder ut sig i slutna bestånd.

Naturtypen är i huvudsak helt öppen.

Hydrologin är opåverkad.

Naturtypen är inte påverkad av gödsling och insådd.

Populationerna av de typiska arterna i naturtypen bibehålls eller ökar.

Artsammansättningen är karaktäristisk för naturtypen utan negativ inverkan av främmande arter.

Bevarandemål

(Bevarandemålen beskriver naturtypen vid gynnsam bevarandestatus. De är av typen kvalitetsmål och ska bl. a. vara lätta att följa upp. Nedan ges förslag till sådana mål. Målen kommer i många fall att behöva ändras när basinventering är genomförd. Då kommer också alla x och y i texten nedan att bytas ut mot faktiska värden.)

Areal

Naturtypens utbredning bibehålls inom området och täcker minst 13 hektar.

Strukturer och funktioner

- Naturtypen är väl hävdad varje år så att det inte sker någon skadlig ansamling av förna.

- Träd förekommer med högst x stammar per ha och saknas helt på delytor mindre än 0,1 ha. Buskar som vuxit upp i ett välhävdat landskap har en krontäckning av högst y %.
- Vedartad igenväxningsvegetation högre än 0,5 m förekommer ej.
- Bränning kan genomföras minst vart 10 år i de delar där ljung dominerar i fältskiktet.
- I naturtypen förekommer endast opåverkade variationer i hydrologin.

Typiska arter

- Minst x av de typiska arterna (se nedan) ska finnas i minst x % av provytorna.

Jungfru Marie nycklar, sileshår, klockljung, klockgentiana, borsttåg, myrlilja, granspira, nattviol, ängsvädd, och hedsäv.

Beskrivningen av mål med typiska arter kan behöva kompletteras senare.

Öppna svagt välvda mossar, fattiga och intermediära kärr och gungflyn

Naturvårdsverkets definition

Öppna eller mycket glest skogbevuxna myrar (<25% krontäckning) av typen svagt välvd mosse, fattigkärr, intermediära kärr och gungflyn.

Karaktärsarter: Vitmossarter, ängsull, strängstarr, trådstarr, sumpstarr, dystarr, flaskstarr, kallgräs, vitag, vattenklöver, kråklöver, tranbär, rosling, ljung och tuvsäv.

Förutsättningar för gynnsam bevarandestatus

Opåverkad vattenregim i vattendrag.

Opåverkad hydrologi och hydrokemi. Detta inkluderar att torv inte oxideras som en följd av antropogena ingrepp utan endast som en eventuell följd av klimatförändringar.

Naturtypen är i huvudsak öppen.

Åtgärder kan bli aktuella om igenväxning hotar naturvärden.

Förekomst av strukturer/formelement till exempel tuvor, strängar, höljor, gölar, dråg, lagg, randskog.

Artsammansättningen är karaktäristisk för naturtypen och utan negativ inverkan av främmande arter.

Populationerna av de typiska arterna i naturtypen bibehålls eller ökar.

Bevarandemål

(Bevarandemålen beskriver naturtypen vid gynnsam bevarandestatus. De är av typen kvalitetsmål och ska bl. a. vara lätta att följa upp. Nedan ges förslag till sådana mål. Målen kommer i många fall att behöva ändras när basinventering är genomförd. Då kommer också alla x och y i texten nedan att bytas ut mot faktiska värden.)

Areal

Naturtypens utbredning bibehålls inom området och täcker minst 13 hektar.

Strukturer och funktioner

- Arealen av våtmark med ostörd hydrologi bibehålls.
- Täckningsgrad av strukturer (mjukmattor etc) bibehålls eller öka.
- Träd- och buskskiktets täckningsgrad är mindre än x %.
- Växtligheten är naturligt lågvuxen.
- Minst x % av arealen utgörs av vitmossemattor.

Typiska arter

- Minst x av de typiska mossarterna (se nedan) ska förekomma i minst x % av provytorna.

Uddvitmossa, sotvitmossa/mellanvitmossa, drågvitmossa, klyvbladsvitmossa och röd glansvitmossa.

Beskrivningen av mål med typiska arter kan behöva kompletteras senare.

Skogsbevuxen myr*

Naturvårdsverkets definition

Myrar som är skogsbevuxna med barr-, bland- eller lövskog. Krontäckningen är minst 25 % men samtliga tallmossor räknas till denna naturtyp, medan skogsbevuxna kärr, som ingår i naturtypen, har en krontäckning på högst 70 %.

Karaktärsarter: tall, glasbjörk, gran, gråvide, ek, brakved, klotstarr, gråstarr, stjärnstarr, hundstarr, flaskstarr, spetståg, blååtäl, skogsstjärna, kärrviol, skvattram, tuvull, tranbär, odon och vitmossor.

* Bevarandet av naturtypen har hög prioritet inom EU.

Förutsättningar för gynnsam bevarandestatus

Rätt växtbetingelser och pH för vitmossor.

Förekomst av substrat för främst mossor och kärlväxter. Exempel på substrat: död ved i högstubbar, grenar, torrträd, hålträd och lågor av olika trädslag och nedbrytningsgrad.

Naturlig dynamik, vilket omfattar naturliga störningar som stormfällningar, insektsangrepp och översvämningar.

Opåverkad hydrologi och hydrokemi.

Populationerna av de typiska arterna i naturtypen bibehålls eller ökar.

Artsammansättningen är karaktäristisk för naturtypen utan negativ inverkan av främmande arter.

Bevarandemål

(Bevarandemålen beskriver naturtypen vid gynnsam bevarandestatus. De är av typen kvalitetsmål och ska bl. a. vara lätta att följa upp. Nedan ges förslag till sådana mål. Målen kommer i många fall att behöva ändras när basinventering är genomförd. Då kommer också alla x och y i texten nedan att bytas ut mot faktiska värden.)

Areal

Naturtypens utbredning bibehålls inom området och täcker minst 20 hektar.

Strukturer och funktioner

Skogen ska vara, eller i en relativt nära framtid kunna bli naturskog eller likna naturskog m.a.p. egenskaper och strukturer. Den kan ha påverkats av t.ex. plockhuggning, bete eller naturlig störning. Skogen ska vara i ett sent eller i ett relativt sent successionsstadium. Det ska finnas gamla träd och död ved och en kontinuitet för de aktuella trädslagen. Om naturliga störningsprocesser eller skötselåtgärder i syfte att imitera sådana har påverkat området kan även områden i yngre successionsstadier ingå. Egenskaper och strukturer som är typiska för naturskog finns normalt även i yngre successionsstadier.

- Arealen odikad myr bibehålls eller ökar.
- Fält- och bottenskiktet domineras av ris, halvgräs, och vitmossor.
- Minst x % av virkesförrådet utgörs av död ved.

Typiska arter

- Minst x av de typiska kärlväxtarterna (se nedan) ska förekomma i minst x % av provytorna.
- Minst x av de typiska mossarterna (se nedan) ska förekomma i minst x % av provytorna.

Kärlväxter

Stjärnstarr, kärviol, ängsull.

Mossor

Skogshakmossa, uddvitmossa, knoppvitmossa.

Beskrivningen av mål med typiska arter kan behöva kompletteras senare.

Alluviala lövskogar som tidvis är översvämmade*

Naturvårdsverkets definition

Naturliga, tidvis översvämmade skogar med ask eller klibbal i låglänta områden, vid källor och längs vattendrag på jordar som är rika på alluviala avlagringar och som vid lågvatten är väl dränerade.

Karaktärsarter: Klibbal, ask, alm, hägg, knäckepil, glasbjörk, strätta, bäckbräsma, ängsbräsma, älgört, skogsnäva, humleblomster, vitsippa, svalört, strandklo, brännässla, sjöfräken, kärrfräken och flera starrarter.

* Bevarandet av naturtypen har hög prioritet inom EU.

Förutsättningar för gynnsam bevarandestatus

Förekomst av substrat för epifytiska mossor, lavar och svampar samt för insekter och landmollusker är av största vikt. Exempel på substrat: gamla träd, grova träd, död ved i grenar, torrträd, hålträd och lågor av olika trädslag och i olika nedbrytningsstadier.

Förekomst av strukturer som socklar, vattensamlingar och hålträd.

Skogstypens naturvärden utvecklas i huvudsak genom en störningsregim vilken omfattar översvämningar, stormfällningar svamp- och insektsangrepp.

Opåverkad hydrologi.

Naturtypen är utan negativ inverkan av eutrofiering, försurning samt att artsammansättningen är karaktäristisk för naturtypen utan främmande arter eller fiskstammar.

Populationerna av de typiska arterna i naturtypen bibehålls eller ökar.

Bevarandemål

(Bevarandemålen beskriver naturtypen vid gynnsam bevarandestatus. De är av typen kvalitetsmål och ska bl. a. vara lätta att följa upp. Nedan ges förslag till sådana mål. Målen kommer i många fall att behöva ändras när basinventering är genomförd. Då kommer också alla x och y i texten nedan att bytas ut mot faktiska värden.)

Areal

Naturtypens utbredning bibehålls inom området och täcker minst 13 hektar.

Strukturer och funktioner

- Lövträdens andel av virkesförrådet bibehålles eller ökar.
- De andelar av virkesförrådet som utgörs av äldre träd bibehålls eller ökar.
- Minst x % av virkesförrådet utgörs av död ved.

Typiska arter

- Minst x av de typiska växtarterna (se nedan) finns i minst x % av provrutorna.

Kärlväxter:

Missne, bäckbräsma, springkorn, strutbräken, safsa.

Mossor:

källgräsmossa, trubbfjädermossa, skirmossa, mörk husmossa, rörsvepemossa (endast Gårdshult), blåsfliksmossa, bandpraktmossa, bågpraktmossa, alsidenmossa, stenporella, skogshakmossa, dunmossa, ulota-arter.

Fåglar:

Stjärtmes, mindre hackspett, entita.

Beskrivningen av mål med typiska arter kan behöva kompletteras senare.

Beskrivning av områdets arter

Fältpiplärka

Fältpiplärkan är den största piplärkan som häckar i Europa. Den kräver stora torra områden med öppen, eller mycket kraftigt betad sandmark, för att trivas.

Halland utgör artens nordvästligaste utpost.

Lämplig häckningsplatser är områden med sanddynor, hårt betade sandiga hedmarker, sandig åkermark och andra typer av sandiga gräsmarker.

Häckningsframgången har i Halland beskrivits som god trots att populationen stadigt minskat till en kritisk nivå. I dag saknas fältpiplärkan på flera lokaler där den bara för några år sedan häckade.

Bevarandestatus för fältpiplärka i området kan besvaras efter en basinventering. Eventuellt kan även den pågående häckfågeltaxeringen som görs i Halland besvara denna fråga.

Bevarandemål

Lämpliga strukturer och ostördhet ska finnas i tillräcklig omfattning för att en population med gynnsam bevarandestatus ska kunna utnyttja området för häckning och födosök.

För att bevaka en gynnsam bevarande status kan en tidsserieanalys av antalet revirhävande hanner eller häckande par göras.

Området skall uppvisa en gynnsam bevarande status för fältpiplärka. Med gynnsam bevarande status menas att artens populationsutveckling på lång sikt kommer att förbli livskraftig.

Bevarandemålet kompletteras senare när Naturvårdsverket/Artdatabanken tagit fram mål för arten på biogeografisk nivå.

Nattskärra

Nattskärnan behöver tillgång till lämpliga födosöks- och häckningsområden i torra glesa skogar eller tallplanteringar. Den livnär sig huvudsakligen på större nattflygande insekter som nattaktiva fjärilar, skalbaggar och tvåvingar. Man kan se den när den söker föda i öppna områden som gläntor, över mossar, på kalhyggen, i kraftledningsgator och längs skogsomgärdade vägar. Den vanligaste häckningsmiljön är gles, luckig tallskog på sandig mark eller hällmarker, och i Halland finns en betydande del av beståndet (ca 50 %) i gles löv- och blandskogsmiljö. Förmodligen kommer stormen Gudruns förödelse i skogen kunna gynna nattskärnan under en tid framöver.

Bevarandestatus för nattskärna i området kan besvaras efter en basinventering. Eventuellt kan även den pågående häckfågeltaxeringen som görs i Halland besvara denna fråga.

Bevarandemål

Lämpliga strukturer och ostördhet ska finnas i tillräcklig omfattning för att arten ska kunna utnyttja området som rastlokal.

För att bevaka en gynnsam bevarande status kan en tidsserieanalys av antalet spelande hannar eller häckande par göras.

Området skall uppvisa en gynnsam bevarande status för nattskärre. Med gynnsam bevarande status menas att artens populationsutveckling på lång sikt kommer att förbli livskraftig.

Bevarandemålet kompletteras senare när Naturvårdsverket/Artdatabanken tagit fram mål för arten på biogeografisk nivå.

Spillkråka

Spillkråkan behöver tillgång på lämplig föda i form av vedlevande insekter och myror. Dessa finner den oftast i ung granskog (15-30 år). Den söker även gärna efter hästmyror i rotrotad gran. Spillkråkan häckar främst i grov asp, tall eller bok. För att den skall häcka måste stamdiametern i brösthöjd överstiga 30 cm för asp och 40 cm för tall. Spillkråkan är något av en nyckelart landskapet genom att den årligen producerar ett stort antal bohål lämpliga för andra, större hålhäckande fåglar och däggdjur som ej själva förmår mejsla ut sitt bo. Spillkråkan är en stannfågel som under sommarhalvåret i södra Sverige födosöker över arealer i storleksordningen 100-1 000 ha. Vintertid rör sig arten över större områden.

Bevarandestatus för spillkråka i området kan besvaras efter en basinventering. Eventuellt kan även den pågående häckfågeltaxeringen som görs i Halland besvara denna fråga.

Bevarandemål

Lämpliga strukturer och ostördhet ska finnas i tillräcklig omfattning för att en population med gynnsam bevarandestatus ska kunna utnyttja området för häckning och födosök.

För att bevaka en gynnsam bevarande status kan en tidsserieanalys av antalet revirhävande hannar eller häckande par göras.

Området skall uppvisa en gynnsam bevarande status för spillkråka. Med gynnsam bevarande status menas att artens populationsutveckling på lång sikt kommer att förbli livskraftig.

Bevarandemålet kompletteras senare när Naturvårdsverket/Artdatabanken tagit fram mål för arten på biogeografisk nivå.

Trädlärka

Trädlärkan häckar i gles, luckig tallskog och i småskaligt jordbrukslandskap i skogs- och mellanbygden men även i gamla grustag, unga hyggen (fram till ca fem år efter plantering) och sandiga industriområden kan utnyttjas. Trädlärkan återkommer mycket tidigt på våren vilket gör den extra beroende av soliga miljöer. Brandfält är därför ofta gynnsamma

häckningsmiljöer för arten.

Bevarandestatus för trädlärka i området kan besvaras efter en basinventering. Eventuellt kan även den pågående häckfågeltaxeringen som görs i Halland besvara denna fråga.

Bevarandemål

Lämpliga strukturer och ostördhet ska finnas i tillräcklig omfattning för att en population med gynnsam bevarandestatus ska kunna utnyttja området för häckning och födosök.

För att bevaka en gynnsam bevarande status kan en tidsserieanalys av antalet revirhävdande hanner eller häckande par göras.

Området skall uppvisa en gynnsam bevarande status för trädlärka. Med gynnsam bevarande status menas att artens populationsutveckling på lång sikt kommer att förbli livskraftig.

Bevarandemålet kompletteras senare när Naturvårdsverket/Artdatabanken tagit fram mål för arten på biogeografisk nivå.

Brynia

Mossan brynia finns på ett tjugotal platser i Sverige och hälften av dessa är belägna i Halland. Den växer framför allt i lövskog, men även annan skog, i starkt skuggiga lägen och i närheten av bäck- eller källmiljö. Den är en pionjär på bar sandig jord, ibland över trädrötter och på mark som översilas eller hålls fuktig av käll- eller bäckvatten och föredrar ett mark-pH på 5,0-6,9. Sannolikt är god vattendragskvalitet av stor betydelse.

Arten är beroende av småskalig störning i form av nedfallande död ved, eller störning som orsakar blottlagd jord i kanten av strömmande vatten. Arten är dock beroende av att de skogliga omgivningarna för övrigt lämnats till fri utveckling.

Arten sprids framför allt vegetativt, men även mer sällsynt med hjälp av sporer. Huvudsaklig spridning tycks ske inom varje vattensystem.

Bevarandestatus för brynia i området kan besvaras efter en basinventering.

Bevarandemål

Lämpliga strukturer ska finnas i tillräcklig omfattning för att bestånd skall kunna fortleva och nyetablera sig.

För att bevaka en gynnsam bevarande status kan en tidsserieanalys av inventeringsdata göras enligt en adaptiv stickprovtagning metodik.

Området skall uppvisa en gynnsam bevarande status för Brynia. Med gynnsam bevarande status menas att artens populationsutveckling på lång sikt kommer att förbli livskraftig.

Bevarandemålet kompletteras senare när Naturvårdsverket/Artdatabanken tagit fram mål för arten på biogeografisk nivå.

Referenser

- Arup, U. 2001. Stenlavar i naturskyddade områden i Hallands län 2001. Länsstyrelsen i Halland. Meddelande 2002:25.
- Elfström, T., Löfgren, S. 2001. Åtgärdsprogram för bevarande av fältpiplärka. ISBN 91-620-8048-2.
- Erlandsson, J. 2000. Områden av riksintresse för naturvård i Hallands län. Länsstyrelsen i Halland. Meddelande 2001:20.
- Bengtsson, S. 1996. Naturvårdsprogram för Hallands län. Del 1, Laholms kommun. Länsstyrelsen i Halland. Remissutgåva.
- Bengtsson, S. 1996. Naturvårdsprogram för Hallands län. Del 3 Halmstads kommun, södra delen. Länsstyrelsen i Halland. Remissutgåva.
- Georgsson, K. m. fl. 1997. Hallands flora s. 144 - 145. Lund. ISBN 91-972863-0-0.
- Håkansson, A. K. m fl. 1990. Ängs- och hagmarker i Halmstads kommun. Länsstyrelsens meddelande nr 1990:7.
- Jordbruksverket. 2004. Ängs- och betesmarksinventering 2002-2004. Opubl.
- Länsstyrelsens beslut om naturreservat (1972-06-30) 11.121-214-71 samt (1972-09-13) 11.121-2549-71.
- Naturvårdsverket. 2005. Natura 2000 - Art- och naturtypsvisa vägledningar.
www.naturvardsverket.se

Rödlistade arter

Rapportering av observationer har gjorts av följande arter som är upptagna i den nationella rödlistan. Klassificeringen följer nomenklaturen från år 2000. Arter klassificeras enligt kategorierna Kunskapsbrist (DD), Försvunnen (RE), Akut hotad (CR), Starkt hotad (EN), Sårbar (VU) och Missgynnad (NT) benämns rödlistade. De rödlistade arter som kategoriseras som endera Akut hotad (CR), Starkt hotad (EN) eller Sårbar (VU) benämns hotade.

Fåglar:

fältpiplärka, *Anthus campestris*, EN
mindre hackspett, *Dendrocopos minor*, VU

Steklar:

flygsandvägstekel, *Arachnospila wesmaeli*, NT

Fjärilar:

krypvideglasvinge, *Synanthedon flaviventris*, VU

Skalbaggar:

assvartbagge, *Phaleria cadaverina*, VU
bandad albrunbagge, *Abdera flexuosa*, NT

bibagge, *Apalus bimaculatus*, VU
dynfrölöpare, *Harpalus neglectus*, NT
dyngrävare, *Dyschirius impunctipennis*, VU
gulkantad kärlöpare, *Agonum marginatum*, NT
havsstrandlöpare, *Bembidion andreae*, CR
kullerlöpare, *Carabus convexus*, VU
oval frölöpare, *Harpalus servus*, NT
röd strandkrypare, *Aegialia spissipes*, DD
stor vedsvampbagge, *Mycetophagus quadripustulatus*, NT
strandsandjägare, *Cicindela maritima*, EN
svart barkglansbagge, *Rhizophagus picipes*, NT
tvåfläckig snabbagge, *Anthicus bimaculatus*, NT
Hypocaccus dimidiatus, VU
Hallomenus axillaris, NT
Apion modestum, EN
Haploglossa gentilis, NT
Cryptocephalus sericeus, NT
Dicronychus equisetioides, VU
Agonum lugens, NT
Phytosus balticus, VU
Phalacrus dieckmanni, NT
Thamiaraea hospita, VU
Stenus guttula, NT
Silpha carinata, VU

Kärlväxter:

borstsäv, *Isolepis setacea*, VU
bågstarr, *Carex maritima*, EN
dvärglin, *Radiola linoides*, VU
fläckmaskros, *Taraxacum maculigerum*, NT
huvudtåg, *Juncus capitatus*, VU
klotgräs, *Pilularia globulifera*, VU
knutört, *Anagallis minima*, NT
murgörnsmöja, *Ranunculus hederaceus*, EN
praktnejlika, *Dianthus superbus*, EN
strandlumner, *Lycopodiella inundata*, NT
vildris, *Leersia oryzoides*, NT

Lavar:

örlav, *Hypotrachyna revoluta*, NT

